

Oponentní posudek diplomového projektu Jaroslava Dědiče:

Nalezení ideálního místa a návrh budovy i okolí Národní knihovny

Atelier Kuzemský Kunarová

LS 2019

10.6.2019

Zadání

Půlroční diplomový projekt je formát, který nedovoluje prostor pro hlubší výzkum, ani analýzu zadání. Proto chápou postuláty, které tvoří okrajové podmínky projektu jako danosti, spíše než jako nutnost, nebo součást návrhu. Akademická svoboda zadání vyzývá, k velkému rozmachu, to jde ale přímo proti časovému omezení. Zákonitě tak vznikají nedořečené digrese, které celý proces komplikují a kladou autorovi překážky v jasném vyznění záměru.

Vyžaduje to velké úsilí, aby dům zůstal celistvý a čitelný.

Ambice

V úvodu předloženého návrhu jsou definovány ambice, které by měl nový dům na Těšnově, dle Jaroslava, naplnit. Hlavním cílem má být *spojování*, jak lokální, městotvorné, tak na úrovni státu a společnosti. Význam knihovny je tedy chápán v symbolické rovině a její tvář by měla odrážet veskrze pozitivní vlastnosti, hrdost, eleganci, reprezentativnost.

V textu je jemně naznačeno přemýšlení o typologii knihovny a její budoucnosti, které však není dále rozvedeno. Práce se nezabírá konceptem národa v dobovém, ani politickém, ani geografickém smyslu a ani významem instituce Národní knihovny.

Trojedinost budovy - veřejná, výzkumná, archivační.

Zákonná definice Národní knihovny ji dělí do tří celků, veřejnou a reprezentační funkci instituce zjevně Jaroslav vnímá svým významem nad výzkumnou a archivační. Proto také zvolil komplikovanou centrální lokalitu na městské ose, která doplňuje stávající veřejné stavby okolo magistrály. Pro pouhé naplnění programu mohla být jiná umístění jednodušší.

Lokalita

Zvolené místo je složité a knihovna spolu s balíčkem návazných úprav okolí si dává za úkol mu pomoci. Přesun magistrály, který je součástí návrhu, se zprvu nejeví jako nutný. V textu je vyzdvížena hlavně změna její formy na viadukt, která ji má povýšit z infrastrukturní dálnice na součást města. Tato ambiciózní linka ale není dále rozvedena a návrh se věnuje objektu knihovny. Změna trasy magistrály by tak mohla být vnímána rozmařile. Vložená šikana a nová tvář ale může pomoci s proměnou fungování této tepny na městský bulvár.

Prostorovou klíčkou se dostává knihovna na urbanistickou osu magistrály a dům se tak stává symbolickou dominantou, středem (města? země? národa?).

Propojování

Svým umístěním tento urbanistický zásah propojuje několik dimenzí města. Dům je uzlem, kde se setkává Nové město s Karlínem, levý břeh s pravým a Praha s projíždějící Republikou. Vzniká tak veřejný parter v několika prostorových úrovních, které se v domě prolínají. Dům pohlcuje magistrálu. Je škoda, že na ni není napojen vlastním sjezdem.

Stejně tak tramvaj i cyklotrasa dům míjejí, místo aby skrze něj procházeli. Nabízí se srovnání s městem na řece a městem u řeky.

Program

Jaroslav nevyužil svobody interpretovat předepsaný program a převzal ho, i když mohl některé celky zadání jednoduše vypustit. Depozitář univerzitního konzervačního fondu mohl zůstat v Hostivaři a nemuselo by se složitě technologicky řešit umístování pod zem v blízkosti řeky. Zjednodušením programu mohl posílit zmíněnou ambici propojování a výsledný dům by byl čitelnější.

Tvar

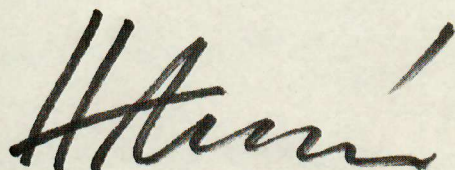
Fazetovaný depozitář Národního konzervačního fondu sedí jako hlavní dominanta nad magistrálou. Je jako poklad vystavený všem na oči a tvoří symbolickou bránu paměti, kterou musí každý projet. Vedlejší provozní objekt je proti tomu civilnější. Vnitřní atrium, okolo kterého jsou rozmístěny studijní prostory, je oddělené od ruchu magistrály a poskytuje návštěvníkům oázu klidu uprostřed rušného města.

Zjednodušování architektonického výrazu, jakožto redukce a transformace jazyka má v případě Národní knihovny až symbolický význam. Budova svým vzhledem vybízí ke srovnání s Federálním shromážděním a právě bouraným Transgasem. Tyto domy spojuje sebevědomý výraz, kompozice masivních objemů, jejich vzájemné materiálové a tektonické tvarosloví. Federální shromáždění transformuje architektonický výraz jednotlivých celků, zatímco Transgas používá jazyků vícero. Navržená budova Národní knihovny artikulaci postupně redukuje. Směrem od archivu přes hlavní objem, spojovací krček, překrytí magistrály až k viaduktu se ztrácí "vybroušenost kamene".

Závěr

Propracovanost jednotlivostí v projektu trpí rozsahem problému. Technickému řešení domu by pomohlo zjednodušení programu a formě domu očištění od mnohvrstevných nánosů. Odvahu zpracovat takto komplikované téma na jednom z nejsložitějších pozemků v Praze v rámci diplomového projektu je potřeba ocenit. Národní knihovna by zde mohla být zklidněním magistrály, branou do města a zároveň jednotícím prvkem země.

Návrh hodocení: B

Dip. Arch. Krištof Hanzlík